

## ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΤΙΚΟ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΑ ΛΑΤΙΝΙΚΩΝ

## A. KEIMENA

1. **Haec** postquam domestici Scipiōni rettulērunt, is **fores** reserārī eosque intromitti iussit. Praedōnes postes ianuae tamquam sanctum templum venerātī sunt et cupide Scipiōnis dextram osculātī sunt. Cum ante vestibulum dona posuissent, quae homines deis immortalibus consecrāre solent, **domum** revertērunt.

2. Quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet. Quam multas imagines fortissimorum virorum-non solum ad intuendum, verum etiam ad imitandum-scriptores et Graeci et Latini nobis reliquerunt! Quas ego, cupidus bene **gerendi** et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam.

3. Id esse optimum putēmus\*, quod est rectissimum; sperēmus\* quae volumus, sed ferāmus\* quod acciderit; arbitrēmur\* denique corpus virōrum fortium magnorumque hominum esse mortāle, **animi** vero motus et virtūtis gloriā sempiternā esse.

## ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

**A1.** Να γράψετε τη μετάφραση των παραπάνω κειμένων

Μονάδες 20

**B 1.** Να γραφούν οι ζητούμενοι τύποι:

deis immortalibus= αφαιρετική ενικού

Urbem= γενική άλλου αριθμού

tenebris= ονομαστική

templum= ονομαστική πληθυντικού

lumen=αφαιρετική άλλου αριθμού

rem publicam= ονομαστική άλλου αριθμού

communem= αφαιρετική ίδιου αριθμού

optimum = γενική πληθυντικού

bene= συγκριτικός

multas= υπερθετικός

fortissimorum= θετικός

quae (volumus) = γενική πληθυντικού

virōrum = γενική ενικού

Μονάδες 15

**B2 .**

venerāti sunt= β ' ενικό υποτακτικής ενεστώτα

solent= απαρέμφατο μέλλοντα

posuissent= β ' ενικό παρατατικού

osculāti sunt= γ ' ενικό ενεστώτα

iacerent= γ ενικό υπερσυντελικού

Fertur= β ενικό συντελεσμένου μέλλοντα

Proponebam= β ενικό παρακειμένου

Reliquerunt= β πληθυντικό μέλλοντα

Gerendi= β πληθυντικό παρακειμένου

imitandum= β ενικό οριστικής μέλλοντα

sperēmus = β πληθυντικό υπερσυντελικού

putēmus = α ' πληθυντικό μέλλοντα

esse= γ πληθυντικό προστακτικής μέλλοντα

accederet= γ πληθυντικό οριστικής ενεστώτα

volumus = β ενικό υποτακτικής ενεστώτα

Μονάδες 15

**Γ1:** Να μεταφερθούν στον πλάγιο λόγο με την εξάρτηση που σας δίνεται: Archias dixit :

Quas ego, cupidus bene gerendi et administrandi rem publicam, semper mihi proponebam.

Μονάδες 5

**Γ2:** Να αναγνωριστούν συντακτικά οι έντονα γραμμένοι όροι στα αποσπάσματα που σας δίνονται: **Haec, fores, domum, gerendi, animi**

Μονάδες 5

**Γ3:** Να αναγνωρίσετε το είδος των δευτερευουσών προτάσεων του κειμένου 3.

Μονάδες 5

**Γ4** Να μετατραπεί η σύνταξη από ενεργητική σε παθητική: gerendi et administrandi rem publicam

Μονάδες 5

**Γ5** quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet : Να αναγνωριστεί ο υποθετικός λόγος και να μετατραπεί ώστε να δηλώνει α) ανοικτή υπόθεση στο μέλλον, β) υπόθεση δυνατή ή πιθανή.  
Μονάδες 10

**Δ.** Να βρεθούν μέσα από τα κείμενα, οι ετυμολογικά συγγενείς λέξεις της λατινικής με τις παρακάτω

λέξεις: παράδοση, λευκός, θυρωρός, ,επιδέξις, υπόλοιπο, δώμα, μοτοσικλέτα, βούληση, περιφορά, ρεπουμπλικανός

Μονάδες 10

**Ε.** Να αντιστοιχίσετε τους συγγραφείς της στήλης Α' με το χαρακτηριστικό λογοτεχνικό είδος στο οποίο ανήκει ο καθένας στη στήλη Β' .

**ΣΤΗΛΗ Α**

**ΣΤΗΛΗ Β**

- |                        |                            |
|------------------------|----------------------------|
| 1. Βεργίλιος           | i. Απομνημονεύματα         |
| 2. Κικέρων             | ii. Επιστημονικό σύγγραμμα |
| 3. Ιούλιος Καίσαρ      | iii. Ελεγεία               |
| 4. Κορνήλιος Νέπως     | iv. Ηρωικό έπος            |
| 5. Σαλλούστιος Κρίσπος | v. Ιστορική μονογραφία     |
| 6. Βιτρούβιος          | vi. Ιστοριογραφία          |
| 7. Οβίδιος             | vii. Λυρική ποίηση         |
| 8. Τίτος Λίβιος        | viii. Ιστορική βιογραφία   |
| 9. Βαλέριος Κάτουλλος  | ix. Ρητορική               |
| 10. Λουκρήτιος         | x. Φιλοσοφικό έπος         |

Μονάδες 10

ΣΑΣ ΕΥΧΟΜΑΣΤΕ ΚΑΛΗ ΕΠΙΤΥΧΙΑ

## ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

**A1. ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ ΚΕΙΜΕΝΩΝ**

**Κείμενο 1:** Όταν οι δούλοι μετέφεραν αυτά στον Σκιπίωνα, αυτός διέταξε να ανοιχθούν οι πόρτες και να μπουν αυτοί μέσα (να ανοίξουν τις πόρτες και να τους οδηγήσουν/βάλουν μέσα). Οι ληστές προσκύνησαν τις παραστάδες της πόρτας σαν ιερό ναό και φίλησαν με πάθος το δεξί χέρι του Σκιπίωνα. Αφού άφησαν μπροστά στην είσοδο δώρα, τα οποία οι άνθρωποι συνηθίζουν να προσφέρουν στους αθάνατους θεούς, επέστρεψαν στην πατρίδα (τους).

**Κείμενο 2:** όλα αυτά θα βρίσκονταν στο σκοτάδι, αν δεν τα συνόδευε το φως των γραμμάτων. Πόσο πολλές εικόνες γενναιοτάτων ανδρών μας κληροδότησαν οι συγγραφείς και οι Έλληνες και οι Λατίνοι - όχι μόνο για να τις ατενίζουμε αλλά και για να τις μιμούμαστε! Αυτές εγώ, επιθυμώντας (ή: στην επιθυμία μου) να διοικήσω σωστά και να διαχειριστώ την πολιτεία, τις έβαζα πάντοτε μπροστά μου ως παραδείγματα.

**Κείμενο 3:** ας θεωρούμε ότι είναι άριστο (πράγμα) αυτό που είναι το πιο σωστό· ας ελπίζουμε αυτά που θέλουμε, αλλά ας υπομένουμε ό,τι (αντίξοο) μας συμβεί· τέλος, ας πιστεύουμε ότι το σώμα των γενναίων ανδρών και των μεγάλων ανθρώπων είναι θνητό, αλλά οι δυνάμεις της ψυχής (οι πνευματικές δυνάμεις, οι πνευματικές δραστηριότητες) και η δόξα της αρετής είναι αιώνια.

## ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ

**B1. Ζητούμενοι τύποι:**

- deis immortalibus = deo immortalī
- urbem = urbium
- tenebris = tenebrae
- templum = templa
- lumen = luminibus
- rem publicam = res publicae
- communem = communi
- optimum = optimorum
- bene = melius
- multas = plurimas
- fortissimorum = fortium
- quae = quorum

- virōrum = viri

## B2. Ρηματικοί τύποι:

- venerāti sunt = venereris
- solent = solituros esse
- posuissent = ponebas
- osculāti sunt = osculatur
- iacerent = iacuerat
- fertur = latus eris
- proponebam = proposuisti
- reliquerunt = relinquetis
- gerendi = gessistis
- imitandum = imitaberis
- sperēmus = speraveratis
- putēmus = putabimus
- esse = sunt
- accederet = accidunt
- volumus = velis

## Γ1. Μετατροπή σε πλάγιο λόγο:

Archias dixit eas se, cupidum bene gerendi et administrandi rem publicam, semper sibi proponere.

## Γ2. Συντακτική αναγνώριση:

- **Haec**: αντικείμενο στο ρήμα rettulērunt
- **fores**: υποκείμενο στο απαρέμφατο reserāri
- **domum**: απρόθετη αιτιατική που δηλώνει κίνηση σε τόπο
- **gerendi**: γενική γερονδίου ως συμπλήρωμα στο cupidus, γενική αντικειμενική
- **animi**: γενική υποκειμενική στο motus.

## Γ3. Δευτερεύουσες προτάσεις κειμένου 3:

1. "quod est rectissimum": δευτερεύουσα αναφορική προσδιοριστική πρόταση με όρο αναφοράς το id. Εισάγεται με το quod, εκφέρεται με οριστική και φανερώνει πραγματικό γεγονός.
2. "quae volumus": δευτερεύουσα αναφορική ουσιαστική πρόταση ως αντικείμενο στο speremus ή αναφορική προσδιοριστική σε ένα εννοούμενο ea που λειτουργεί ως αντικείμενο στο speremus. Εισάγεται με το quae, εκφέρεται με οριστική και φανερώνει το πραγματικό.
3. "quod acciderit": δευτερεύουσα αναφορική ουσιαστική πρόταση ως αντικείμενο στο feramus ή αναφορική προσδιοριστική σε ένα εννοούμενο id που λειτουργεί ως αντικείμενο στο feramus. Εισάγεται με το quod, εκφέρεται με οριστική και φανερώνει το πραγματικό.

#### **Γ4. Μετατροπή σύνταξης από ενεργητική σε παθητική:**

Ενεργητική: gerendi et administrandi rem publicam

Παθητική: gerendae et administrandae rei publicae

#### **Γ5. Υποθετικός λόγος:**

Πρόταση: "quae iacerent in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accederet"

Αναγνώριση: Υποθετικός λόγος του μη πραγματικού (αντίθετο του πραγματικού) στο παρόν

- Υπόθεση: nisi litterarum lumen accederet (υποτακτική παρατατικού)
- Απόδοση: quae iacerent in tenebris omnia (υποτακτική παρατατικού)

α) Ανοικτή υπόθεση στο μέλλον:

- quae iacebunt (οριστική μέλλοντα) in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accedet (οριστική μέλλοντα)

β) Υπόθεση δυνατή ή πιθανή:

- quae iaceant (υποτακτική ενεστώτα) in tenebris omnia, nisi litterarum lumen accedat (υποτακτική ενεστώτα)

#### **Δ. Ετυμολογικά συγγενείς λέξεις:**

- παράδοση: dona
- λευκός: lumen
- θυρωρός: fores
- επιδέξιος: dextram
- υπόλοιπο: reliquerunt

- δώμα: domum
- μοτοσικλέτα: motus
- βούληση: volumus
- περιφορά: feramus
- ρεπουμπλικανός: res publica

**Ε. Αντιστοίχιση:**

1. Βεργίλιος - iv. Ηρωικό έπος
2. Κικέρων - ix. Ρητορική
3. Ιούλιος Καίσαρ - i. Απομνημονεύματα
4. Κορνήλιος Νέπως - viii. Ιστορική βιογραφία
5. Σαλλούστιος Κρίσπος - v. Ιστορική μονογραφία
6. Βιτρούβιος – ii. επιστημονικό σύγγραμμα
7. Οβίδιος - iii. Ελεγεία
8. Τίτος Λίβιος - vi. Ιστοριογραφία
9. Βαλέριος Κάτουλλος - vii. Λυρική ποίηση
10. Λουκρήτιος - x. Φιλοσοφικό έπος